

Miras Hukuku

Muris Muvazaası: Mirastan Mal Kaçırma Davaları

Satış gösterilen bağış işlemlerinin iptali, ispat araçları ve zamanaşımı.

Güncelleme: 10 Eylül 2026

01 Muris muvazaası hangi durumda gündeme gelir?

Miras bırakanın gerçekte bağışlamak istediği tapulu taşınmazı, mirasçılardan mal kaçırmak amacıyla satış gibi göstermesi muris muvazaası tartışmasını doğurabilir. Görünürdeki işlem ile gerçek iradenin farklı olması gerekir. Bir mirasçının diğerinden daha fazla yararlanmış olması tek başına bütün devirleri geçersiz yapmaz.

Yargıtayın 1 Nisan 1974 tarihli içtihadı birleştirme kararı bu alandaki temel yaklaşımdır. İşlemin türü, taşınmazın tapulu olup olmadığı ve miras bırakanın gerçek amacı önem taşır. Banka transferi, açık bağış veya tapusuz taşınmaz gibi farklı işlemler aynı hukuki çerçeveye otomatik yerleştirilmemelidir.

02 Dava hakkı ve talebin kapsamı

Miras hakkı zedelenen mirasçının, koşulları varsa tapu iptali ve miras payı oranında tescil talebi gündeme gelebilir. Bu hukuki sebep yalnızca saklı paylı mirasçılara özgü bir talep değildir. Mirasçılık sıfatı ve pay oranı mirasçılık belgesi ve diğer kayıtlarla belirlenir.

Miras bırakanın sağlığında gelecekteki miras beklentisi, ölüm sonrasında doğan miras hakkıyla aynı değildir. Davanın kime yöneltileceği taşınmazın güncel kayıtlarına göre incelenir. Taşınmaz üçüncü kişiye devredilmişse o kişinin iyi niyeti ve tapu siciline güven hükümleri ayrıca önem kazanabilir.

03 Mal kaçırma amacı nasıl araştırılır?

Devir bedeli ile gerçek değer arasındaki fark, alıcının ödeme gücü, miras bırakanın satış ihtiyacı ve aile ilişkileri birlikte değerlendirilir. Fiilen kimin taşınmazı kullandığı, bedelin ödenip ödenmediği ve diğer mirasçılara yapılan kazandırmalar da olayın bütününe anlamaya yardımcı olabilir.

Tek bir tanık veya düşük tapu bedeli her davada aynı sonucu doğurmaz. Tanıkların doğrudan bildikleri olaylar ile duyuma dayanan anlatımları ayrılmalıdır. Banka hareketleri, tapu işlem dosyası ve tarafların ekonomik durumuna ilişkin belgeler mümkün olduğunca somut iddialarla ilişkilendirilmelidir.

04 Tenkis ve diğer taleplerden farkı

Tenkis, geçerli bir kazandırmanın saklı payı ihlal eden kısmının azaltılmasıyla ilgilidir. Muris muvazaasında ise görünürdeki işlemin geçerliliği tartışılır. Talebin hukuki sebebi, dava hakkı, süre ve ispat bakımından farklı sonuçlar vardır.

Koşullarına göre taleplerin kademeli kurulması değerlendirilebilir; ancak her dosyada aynı taleplerin birlikte ileri sürülmesi zorunlu veya uygun değildir. Açık bağış, bakım karşılığı devir veya gerçek satışın kendi koşulları incelenmelidir. Bir sözleşmenin aile içinde yapılması onun mutlaka muvazaalı olduğu anlamına gelmez.

05 Süre, koruma ve belge hazırlığı

Muris muvazaasına dayalı tapu iptali talebinde kural olarak zamanaşımı veya hak düşürücü süre uygulanmadığı kabul edilir. Buna karşılık tenkis gibi alternatif taleplerin süreleri farklıdır. Üçüncü kişiye devir, iyi niyetin korunması ve delillerin zamanla kaybolması beklemenin risksiz olmadığını gösterir.

Taşınmazın yeniden devredilmesi ihtimalinde ihtiyati tedbir koşulları değerlendirilebilir; dava açılması tapu işlemlerini kendiliğinden engellemez. Mirasçılık belgesi, bütün devir zinciri, satış belgeleri ve somut olayları bilen tanıkların bilgileri düzenlenmelidir. İstenen pay ve dava konusu taşınmaz açık biçimde belirlenmelidir.

Belge kontrol listesi

- Mirasçılık belgesi
 - Tapu kayıtları ve devir zinciri
 - Bedel ve ödeme belgeleri
 - Doğrudan bilgi sahibi tanıklar ve ilgili aile kayıtları
-

Sık sorulan sorular

Her çocuğa eşit mal verilmemesi muvazaa mı?

Hayır. Eşitsizlik tek başına yeterli değildir. Görünürdeki işlem, gerçek irade ve mal kaçırma amacı somut olayda araştırılır.

Saklı payım yoksa dava açamaz mıyım?

Muris muvazaasına dayalı talep, koşulları varsa saklı payı bulunmayan mirasçı bakımından da gündeme gelebilir. Tenkisle aynı kapsamda değildir.

Süre yoksa beklemek güvenli mi?

Hayır. Delillerin kaybolması ve üçüncü kişiye devir gibi riskler vardır. Ayrıca farklı hukuki taleplerin süreleri ayrı olabilir.

Tapu devrini dava açarak otomatik durdurabilir miyim?

Dava tek başına devir yasağı oluşturmaz. İhtiyati tedbir için koşulların açıklanması ve mahkeme kararı gerekir.

Kaynaklar ve mevzuat

Türk Borçlar Kanunu m.19

Türk Medenî Kanunu m.560 vd., 1023-1024

Yargıtay karar arama: 01.04.1974, E.1974/1 K.1974/2

Bu makale genel bilgilendirme içindir; kişiye özel hukuki görüş veya sonuç garantisi içermez. Uygulanacak hükümler olayın koşullarına ve işlem tarihine göre değişebilir.